

การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานที่ส่งผลต่อมโนทัศน์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หินและการเปลี่ยนแปลงของโลก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*

PROBLEM-BASED LEARNING MANAGEMENT THAT AFFECTS CONCEPT OF SCIENTIFIC PROCESS SKILLS AND LEARNING ACHIEVEMENTS ON ROCKS AND WORLD CHANGES OF PRATOMSUKSA SIX STUDENTS

สุรีพรรณ สิ้นพูน¹, มนตรี วงษ์สะพาน²

Surephan Sinpoon¹, Montree Wongsaphan²

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}

Mahasarakham University^{1,2}

Email : Sureephansin@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง หินและการเปลี่ยนแปลงของโลกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องหินและการเปลี่ยนแปลงของโลกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3) เพื่อเปรียบเทียบมโนทัศน์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน กับเกณฑ์ร้อยละ 75 4) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานกับเกณฑ์ร้อยละ 75 โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านนาสะโนอำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร จำนวนนักเรียน 20 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้มี 3 ประเภท ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องหินและการเปลี่ยนแปลงของโลก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 แผน เป็นเวลา 16 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 3) แบบวัดมโนทัศน์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 30 ข้อสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องหินและการเปลี่ยนแปลงของโลกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.83/84.08 2. ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องหินและการเปลี่ยนแปลงของโลก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.6678 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้นคิด

เป็นร้อยละ 66.78 3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มีมีนทศน์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เฉลี่ยเท่ากับ 25.15 คิดเป็นร้อยละ 83.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เฉลี่ยเท่ากับ 25.30 คิดเป็นร้อยละ 84.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.86 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; มีนทศน์; ปัญหาเป็นฐาน; ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

ABSTRACT

The research aimed to study 1) to efficiency of the learning by using the problem-based learning on the topic of “rocks and world changes” on the 80/80 standardized criteria efficiency 2) to assess the effectiveness of the learning by using the problem-based learning on the topic of “rocks and world changes 3) to compare concept of Scientific Process Skills of the pratomsuksa Six students using the problem-based learning on the 75percentage criteria and 4) to compare the achievement of the pratomsuksa Six students using the problem-based learning on the 75percentage criteria. The experimental group were twenty 6th grade students at Bannasano school, Dontan District, Mukdahan Province. They were selected by simple random sampling method. The research instruments were lesson plans, problem-based learning activities, an achievement test and a test of scientific process skill. The statistics used for analyzing the data were percentage, mean, standard deviation and t-test (one-sample)for testing hypotheses.

The research results showed that 1. The efficiency of the learning on the topic of “rocks and world changes” by using the problem-based learning efficiency was 82.83/84.08. 2. The effectiveness of the learning on the topic of “rocks and world changes” effectiveness was 0.6678 students progress was 66.78 percentage. 3. The students who learned using the problem-based learning concept of scientific process skills mean was 25.15 (83.83%) standard deviation was 0.75 is higher than 75 percentage criteria at a significant level of .05. 4. The students who learned using the problem-based learning using a problem-based learning achievement mean was 25.30 (84.33%) standard deviation was 0.86 is higher than 75 percentage criteria at a significant level of .05.

Keywords : Problem-based learning; Learning Achievements; Concept of Scientific Process Skills; Problem-based learning; Scientific Process Skills

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครองของประชาคมโลกในยุคศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาประชาชนในแต่ละประเทศให้มีความก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลง การจัดการศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญพื้นฐานที่ต้องได้รับการส่งเสริมให้มีการพัฒนาองค์ความรู้สรรพวิชาในการนำไปพัฒนาด้านต่าง ๆ โดยวิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพราะวิทยาศาสตร์เป็นการนำองค์ความรู้ที่ได้มาใช้เป็นกระบวนการในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้เกิดการพัฒนาวิธีคิด ทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์วิจารณ์ มีทักษะ ตลอดจนเทคโนโลยีเครื่องมือเครื่องใช้และผลผลิตต่างๆ ดังนั้น ทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผลสร้างสรรค์ และมีคุณธรรม ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงมุ่งเน้นรูปแบบของกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติพัฒนาแนวคิด ทักษะในการสร้างองค์ความรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การจัดการเรียนการสอนตามวิทยาศาสตร์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) กำหนดให้วิชาวิทยาศาสตร์เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่เน้นการเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการ มีทักษะสำคัญในการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหาในศตวรรษที่ 21 และสร้างองค์ความรู้ โดยใช้กระบวนการในการสืบเสาะหาความรู้ และการแก้ปัญหาที่หลากหลายให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน มีการทำกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริงอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับระดับชั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิทยาศาสตร์ว่าถ้าสอนวิทยาศาสตร์ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ วิทยาศาสตร์โดยการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานที่เน้นการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์จะสามารถพัฒนาสติปัญญาของนักเรียนได้ (Tamir, 1983)

แม้การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาสะโนจะยึดแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยบูรณาการให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและธรรมชาติของรายวิชาวิทยาศาสตร์ แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับพอใช้ จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์และจากบันทึกหลังสอนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนพบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนยังขาดยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เป็นทักษะที่จำเป็นมากในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ นักเรียนยังขาดความเข้าใจในมโนทัศน์ของทักษะแต่ละด้านซึ่งเป็นอุปสรรคอย่างมากในการที่จะนำไปใช้พัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์จะต้องหาแนวทางพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดโดยเน้นให้มีการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้คิดด้วยตนเอง จึงกล่าวได้ว่ามโนทัศน์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจในทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทั้ง 13 ทักษะ ที่เป็นความคิดรวบยอดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งระดับที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม นำมาประมวลเป็นความคิดรวบยอดที่สามารถอธิบายได้ตามหลักเหตุผล และมโนทัศน์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่สมบูรณ์จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงมโนทัศน์เดิมกับมโนทัศน์ใหม่สู่การพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนักเรียนเรียนรู้ด้วยการลงมือทำด้วยตนเองสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ที่นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองและสามารถจูงใจผู้เรียนให้มีความสนใจเรียนเป็นอย่างมากเนื่องจากผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากกว่าการจดบันทึก รับฟังเนื้อหาจากครูผู้สอนเพียงฝ่ายเดียวสิ่งสำคัญก็คือมีสถานการณ์ปัญหาหลักหรือเป็นกรณีศึกษา ที่เป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนนำความรู้หรือประสบการณ์ที่มีอยู่เดิมมาใช้แก้ปัญหาช่วยพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาการใช้เหตุผลในการคิดวิเคราะห์และตัดสินใจช่วยพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเองเพราะการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการเรียนโดยการกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้วิธีการแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ รวบรวมความรู้และนำมาสรุปเป็นความรู้ใหม่เป็นลักษณะของการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งเป็นทักษะการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต

จากการจัดการศึกษาของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สภาพการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์แนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานที่ส่งผลต่อทัศนคติด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หินและการเปลี่ยนแปลงของโลก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลก และอวกาศ มาตรฐาน ว 3.2 เข้าใจองค์ประกอบและความสัมพันธ์ของระบบโลก กระบวนการเปลี่ยนแปลงภายในโลกและบนผิวโลก ธรณีพิบัติภัย กระบวนการเปลี่ยนแปลงลมฟ้าอากาศและภูมิอากาศโลก รวมทั้งผลต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อมสามารถเปรียบเทียบกระบวนการเกิดหินอัคนี หินตะกอน และหินแปร และอธิบายวัฏจักรหินจากแบบจำลองค้นหาข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพและประเมินความน่าเชื่อถือ ตัดสินใจเลือกข้อมูล ใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการทำงานร่วมกัน มีการตั้งคำถามหรือกำหนดปัญหาเกี่ยวกับสิ่งที่จะเรียนรู้ตามที่กำหนดให้หรือตาม ความสนใจ คาดคะเนคำตอบหลายแนวทาง วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสื่อสารความรู้จากผลการสำรวจตรวจสอบได้อย่างมีเหตุผลและหลักฐานอ้างอิง

ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ด้วยการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้เพื่อหาคำตอบด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการศึกษาค้นคว้าเพื่อสร้างความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนจะส่งผลให้ผู้เรียนมีทัศนคติด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สูงขึ้น ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาสะโน ซึ่งเป็นการศึกษาที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง หินและการเปลี่ยนแปลงของโลก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2.2 เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง หินและการเปลี่ยนแปลงของโลก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.3 เพื่อเปรียบเทียบมโนทัศน์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75

2.4 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องหินและการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลกและอวกาศ ที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้

3.2 ทำให้ทราบแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้มีมโนทัศน์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับชั้นอื่นที่ต้องใช้มโนทัศน์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ใกล้เคียงกัน

3.3 จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลก และอวกาศ สูงขึ้นอันเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมสูงขึ้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านนาสะโน อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร จำนวนนักเรียน 20 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มี 3 ประเภท ได้แก่ 1. แผนการจัดการเรียนรู้การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องหินและการเปลี่ยนแปลงของโลก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 แผน ได้แก่ แผนจัดการเรียนรู้ที่ 1 การเกิดหิน, แผนจัดการเรียนรู้ที่ 2 กระบวนการเกิดหิน, แผนจัดการเรียนรู้ที่ 3 สมบัติของหิน, แผนจัดการเรียนรู้ที่ 4 หินลอยน้ำ, แผนจัดการเรียนรู้ที่ 5 การเปลี่ยนแปลงของหิน, แผนจัดการเรียนรู้ที่ 6 แหล่งหินในประเทศไทย, แผนจัดการเรียนรู้ที่ 7 ประโยชน์ของหิน, แผนจัดการเรียนรู้ที่ 8 สิ่งประดิษฐ์จากหิน ทุกแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 2. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 3. แบบวัดมโนทัศน์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 ดำเนินการทดลองโดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 8 แผน เวลา 16 ชั่วโมง เมื่อสิ้นสุดการสอนตามกำหนดทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดมโนทัศน์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานแล้วเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาทำวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาจุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินคุณภาพ ความสอดคล้องและความครอบคลุมของ

แต่ละองค์ประกอบ ซึ่งรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน นำคะแนนการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย เพื่อเปรียบเทียบเกณฑ์ ตามแบบประเมินชนิด 5 ระดับ (มาตรฐานประมาณค่า) คือ เหมาะสมมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) โดยใช้ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 – 5.00 ถือว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม (สมนึก ภัททิยธนี, 2553) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ปรับปรุงความถูกต้องของเนื้อหาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง แล้วพิมพ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มทดลองจำนวน 8 แผน เวลา 16 ชั่วโมง พบว่าทุกแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60-1.00

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 สารที่ 3 วิทยาศาสตร์โลก และอวกาศ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ และสร้างตารางความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ จำนวน 40 ข้อแบบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูก 1 คะแนน ตอบผิด 0 คะแนน นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้รับคำแนะนำให้ตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษา จัดทำแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ นำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ (IOC) (สมนึก ภัททิยธนี, 2544) นำผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้สูตร IOC โดยผู้วิจัยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 ไว้ เพื่อนำไปทดลองใช้และหาคุณภาพของข้อสอบ พิมพ์เป็นแบบทดสอบแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง ปรับปรุงและจัดพิมพ์ข้อสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วเป็นแบบทดสอบฉบับจริงเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มทดลอง พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.34 ถึง 0.67 ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาการสร้างแบบทดสอบจากเอกสารทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโมโนทัศน์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ วิเคราะห์แบบทดสอบโมโนทัศน์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยยึดตามองค์ประกอบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทั้ง 13 ทักษะ สร้างแบบวัดโมโนทัศน์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ให้ครอบคลุมเนื้อหาและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน ชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ นำแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อให้ข้อเสนอแนะความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและองค์ความรู้ของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทำแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ นำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ (IOC) (สมนึก ภัททิยธนี, 2544) นำผลการประเมินความสอดคล้อง IOC มาหาค่าเฉลี่ยโดยผู้วิจัยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 นำข้อสอบที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญโดยปรับปรุงแก้ไขตัวเลือกข้อสอบไม่ให้ผู้เรียนสามารถ

เตาได้ง่ายจนเกินไป พิมพ์เป็นแบบทดสอบแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง แล้วจัดพิมพ์ข้อสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วเป็นแบบทดสอบฉบับจริงเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มทดลอง พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.21 ถึง 0.64 ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

5. ผลการวิจัย

ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานที่ส่งผลต่อมโนทัศน์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหินและการเปลี่ยนแปลงของโลกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้

5.1 ผลการพัฒนาจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องหินและการเปลี่ยนแปลงของโลก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์เท่ากับ 80/80 พบว่า การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลกและอวกาศ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มีประสิทธิภาพกระบวนการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1) มีคะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 82.83 และประสิทธิภาพผลลัพธ์ของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_2) มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 84.08สรุปได้ว่าประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.83/84.08

5.2 วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ เรื่องหินและการเปลี่ยนแปลงของโลก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 1 หาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้เรื่องหินและการเปลี่ยนแปลงของโลกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	จำนวนนักเรียน	คะแนนแบบทดสอบ	ผลรวมคะแนนเต็ม	ผลรวมคะแนนสอบ	ร้อยละ
ก่อนเรียน	20	30	600	317	52.83
หลังเรียน	20	30	600	506	84.33
ดัชนีประสิทธิผล (E.I.) = 0.6678					66.78

จากตารางที่ 1 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องหินและการเปลี่ยนแปลงของโลกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.6678 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 66.78

5.3 ผลการเปรียบเทียบมโนทัศน์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากการทดสอบวัดมโนทัศน์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75

ตารางที่ 2 ตารางเปรียบเทียบมโนทัศน์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน กับเกณฑ์ร้อยละ 75

คะแนนมโนทัศน์ทักษะฯ	ร้อยละ	n	ผ่านเกณฑ์	S.D.	$\bar{X}$	t
คะแนนหลังเรียน	83.83	20	20	0.75	25.15	16.45*

*มีนัยสำคัญระดับสถิติเท่ากับ .05 $df(n-1) = 1.7291$

จากตารางที่ 2 พบว่า มโนทัศน์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.15 คิดเป็นร้อยละ 83.83 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ ร้อยละ 75อย่างมีนัยสำคัญระดับสถิติเท่ากับ .05

5.4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน กับเกณฑ์ร้อยละ 75

ตารางที่ 3 ตารางเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน กับเกณฑ์ร้อยละ 75

คะแนนผลสัมฤทธิ์	ร้อยละ	n	ผ่านเกณฑ์	S.D.	$\bar{X}$	t
คะแนนหลังเรียน	84.33	20	20	0.86	25.30	6.16*

*มีนัยสำคัญระดับสถิติเท่ากับ .05 $df(n-1) = 1.7291$

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องหินและการเปลี่ยนแปลงของโลก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.30 คิดเป็น ร้อยละ 84.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.86 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ ร้อยละ 75อย่างมีนัยสำคัญระดับสถิติเท่ากับ .05

6. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่จัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานที่ส่งผลต่อมโนทัศน์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องหินและการเปลี่ยนแปลงของโลก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อภิปรายผลได้ดังนี้

6.1 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้เรื่องหินและการเปลี่ยนแปลงของโลกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีประสิทธิภาพของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.83/84.08 หมายความว่า นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากพฤติกรรมการเรียน ผลงาน ทั้ง 8 แผน คิดเป็น ร้อยละ 82.83 คะแนนจากการทดสอบวัดมโนทัศน์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 84.08 แสดงว่าประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าตามเกณฑ์ 80/80 อาเนื่องมาจากแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเครื่องมือในการจัดกิจกรรมผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญและมีการทดลองใช้ก่อนนำไปทดลองสอนจริงซึ่งผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) คือ ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดปัญหาเพื่อสร้างความสนใจให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นที่จะค้นหาคำตอบ ขั้นที่ 2 ขั้นทำความเข้าใจกับปัญหา คือ การแผนการศึกษาค้นคว้า ระดมสมอง แลกเปลี่ยนแนวคิดที่หลากหลายเพื่อหาวิธีการหาคำตอบ ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า คือ กำหนดสิ่งที่ต้องการศึกษา ขั้นที่ 4 ขั้นสังเคราะห์ความรู้ คือ การนำข้อมูลที่ได้จากการค้นพบจากการค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนสังเคราะห์และอภิปรายผล ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ คือ การสรุปผล ประเมินผลและตรวจสอบแนวคิด ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน โดยนำข้อมูลมาจัดระบบองค์ความรู้พร้อมนำเสนอและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิชา ไกรฉวี (2560) ได้ศึกษาการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบโครงงาน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบโครงงาน มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 72.65/78.17 ตามลำดับ

6.2 ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มีค่าเท่ากับมีค่าเท่ากับ 0.6678 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 66.78 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลายมีการเสริมแรงอย่างต่อเนื่อง เป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่เหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างเสรีด้วยตนเอง (Delisel, 1997) โดยคำนึงถึงความสนใจความถนัดความต้องการทางด้านอารมณ์และสังคมของผู้เรียนเน้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของกิจกรรมและประสบการณ์ผู้เรียนต้องลงมือกระทำด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะแนวทางเท่านั้นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย เน้นการให้ผู้เรียนเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง หรือสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาวิธีการเรียนรู้ที่เริ่มต้นด้วยการใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ จากแหล่งวิทยาการที่หลากหลาย เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหา โดยที่มิได้มีการศึกษาหรือเตรียมตัวล่วงหน้าเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวมาก่อน และให้นักเรียนสร้างความรู้จากกระบวนการทำงาน ปัญหาหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญกับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสร้างความรู้จากปัญหาที่เกิดขึ้น (ชวลิต ชุกาแพง, 2551) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาทิพย์ ทิพนนตร (2560) ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน วิชาวิทยาศาสตร์ พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มีค่าเท่ากับ 0.5107 และ 0.6208 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้า ร้อยละ 51.07 และ 62.08 ตามลำดับ

6.3 มโนทัศน์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.15 คิดเป็นร้อยละ 83.83 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ ร้อยละ 75 ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก การเรียนการสอนตาม

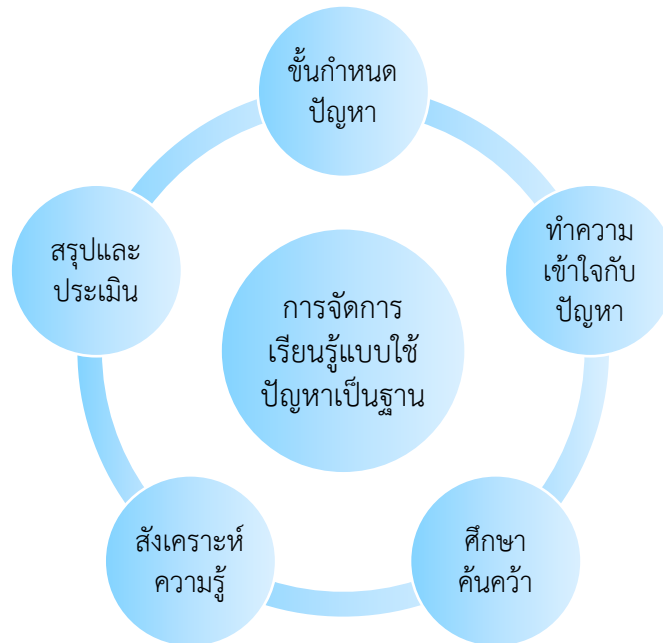
รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานที่พัฒนาขึ้น 8 แผนจัดการเรียนรู้ จำนวน 16 ชั่วโมง ได้ทำการวิเคราะห์พฤติกรรมของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับทักษะที่ต้องการพัฒนาทั้ง 13 ทักษะ สอดคล้องกับแนวคิดของ Fairbrother. B (1989) ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์จะได้รับการพัฒนาผ่านกิจกรรมเฉพาะ (Specific activity) ซึ่งผู้เรียนสามารถถูกฝึกฝนให้ทำได้เช่น การฟัง การค้นหา การวัด การใช้ตัวเลข ส่วน "กระบวนการ" เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้เหตุผล (Rational Activity) และเกี่ยวข้องกับการนำเอาทักษะต่าง ๆ ไปใช้เช่น การทำนายการลงความคิดเห็น การสร้างโมเดลและการลงข้อสรุป Millar and Driver (1987) กระบวนการที่นักวิทยาศาสตร์ใช้ในการสืบเสาะหาความรู้เกี่ยวกับโลก หรือกระบวนการทางสติปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หรือกระบวนการเรียนการสอนที่ใช้ในห้องเรียนจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนและพัฒนาเฉพาะด้านผ่านเนื้อหาวิชาที่มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิวา ประภาชื่นชม (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาโมทัศน์ทางวิทยาศาสตร์และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ตามแนวทางของ Borich และคณะ พบว่านักเรียนมีโมทัศน์ทางวิทยาศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องหินและการเปลี่ยนแปลงของโลก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.30 คิดเป็น ร้อยละ 84.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.86 พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และเครื่องมือในการจัดกิจกรรมผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ ตามขั้นตอนของสำนักเลขาธิการ(สภาการศึกษา, 2550) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กได้มีพัฒนาการตามลำดับที่เหมาะสมสอดคล้องกับ แนวคิดของมิลและเอฟเวนเซน(2000) กล่าวว่าการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม(Constructivism) ซึ่งมีรากฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ของเพียเจต์และไวททอสกีที่เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาทางสติปัญญาที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองที่เน้นการเตรียมประสบการณ์เพื่อพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้านโดยคำนึงถึงความสนใจความถนัดความต้องการทางด้านอารมณ์และสังคมของผู้เรียนเน้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของกิจกรรมและประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิชา ไกรฉวี (2560) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบโครงงาน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 72.65/78.17 ตามลำดับ

7. องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยครั้งเป็นการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ (Constructivism) ที่นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนเรียนรู้ด้วยการลงมือทำด้วยตนเอง (Learning by Doing) ใช้เหตุผลในการคิดวิเคราะห์ แสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เช่น ทักษะด้านคิดวิเคราะห์ ทักษะการให้เหตุผล และพัฒนาผลสัมฤทธิ์วิชา

วิทยาศาสตร์ โดยเริ่มจากกำหนดปัญหา ทำความเข้าใจกับปัญหา ดำเนินการศึกษาค้นคว้า สังเคราะห์ ความรู้ สรุปและประเมินค่าของคำตอบ และนำเสนอพร้อมประเมินผลงาน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ปัญหาที่ต้องการค้นคว้าหาคำตอบ ควรมาจากข้อสงสัยที่เกิดจากผู้เรียน

8.1.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิด แก้ปัญหา หาวิธีค้นหา คำตอบให้มีบทบาทเท่ากัน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 เพื่อการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดกับผู้เรียน ผู้สอน ควรควรมุ่งเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องมีโนทัศน์ด้านทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ด้วยความคิดรวบยอดเพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกปัญหาที่นักเรียน สนใจในยุคปัจจุบัน และตรงตามวัยของเด็ก เพราะเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะสนใจปัญหาที่อยู่ใกล้ ตัว และเป็นข่าวสาร เน้นกระบวนการกลุ่มให้นักเรียนลงมือหาคำตอบเอง ครูจะช่วยแนะนำแนวทางการได้มาของคำตอบนั้น

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

8.3.1 ครูผู้สอนควรทำการศึกษากิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับ เทคนิคการสอนอื่นๆ เพื่อศึกษาตัวแปรอื่น เช่น ความคงทนในการเรียน ความพึงพอใจในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

8.3.2 ครูผู้สอนควรนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ไป พัฒนาทักษะด้านอื่นๆ เช่น การคิดสร้างสรรค์ การคิดเชิงนวัตกรรม

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2554**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2562)**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- จุฑาทิพย์ ทิพนตร. (2560). **ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน วิชาวิทยาศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2551). **การพัฒนาหลักสูตร**. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิวา ประภาชื่นชม. (2563). **การพัฒนามโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ตามแนวทางของ Borich และคณะ**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปัญญาพร ชัยบุรี. (2556). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตวิทยาาสตร์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญาับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องสารในชีวิตประจำวัน**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2544). **การวัดผลการศึกษา**. กาลสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- _____. (2553). **การวัดผลการศึกษา**. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). **การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน**. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุวิชา ไกรฉวี. (2560). **พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบโครงงาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรนุช ดมหอม. (2556). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหาและเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเสาะหาความรู้ 7 ชั้น**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Delisle. (1997). **How to Use Problem-Based Learning in the Classroom**. Alexandria VA : Association for Supervision and Curriculum Development.
- Fairbrother, J. (1989). **Fundamentals of vehicle bodywork**. London : Hutchinson.

- Hmelo, C.E. & Evensen, D.H. (2000). **Introduction Problem –Based Learning: Gaining Insights on Learning Interactions Through Multiple Methods of Inquiry.** Problem–Based Learning A Research Perspective on Learning Interactions. Lawrence Erlbaum Associates.
- Millar & Driver. (1987). The Effects of Small Group Cooperation Methods and Question Strategies on Problem Solving Skills, Achievement and Attitude During Problem-Based Learning. **Dissertation Abstracts International.** 14. 33–62.
- Tamir. (1983). Inclusion and Problem-Based Learning Roles of Students in a Mixed-ability Group. Research in Middle Level Education. **Dissertation Abstracts International.** 67(5). 657-672.